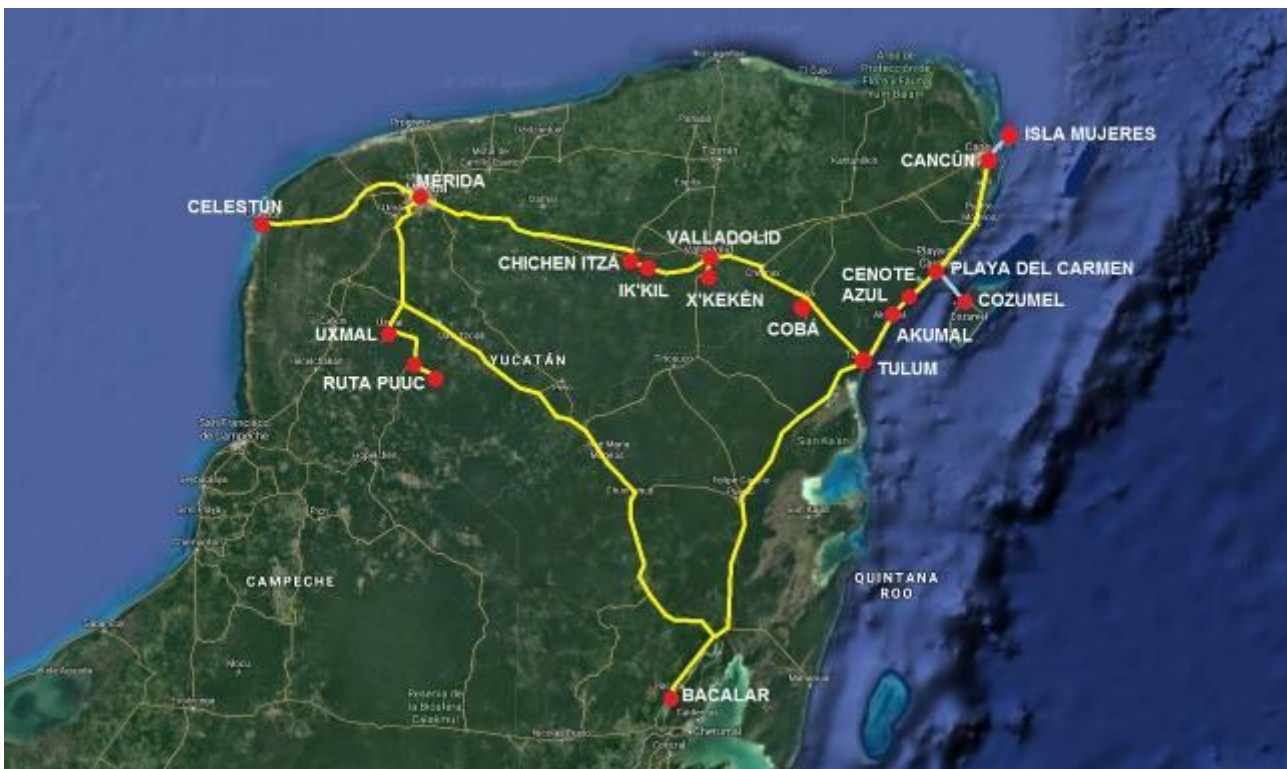

Mexiko - Yucatan, Amsterdam, Salt Lake City, New York 2019

Informace vycházejí z naší cesty 23. 11. - 8. 12. 2019, z průvodců, z cestopisů a z internetu.

Modře zvýrazněné lokality jsem navštívil.

Čísla před názvem místa představují mé subjektivní hodnocení ve škále:

- 1 = nutno vidět
- 2 = velmi dobré
- 3 = dobré
- 4 = má smysl, pokud je při cestě
- 5 = nemá smysl sem jezdit

Texty psané kurzívou jsou převzaté z různých zdrojů, tato místa jsem nenavštívil, a tudíž informace neověřil.

- + = nebyl jsem, podle popisu vypadá dobře
- +/- = nebyl jsem, podle popisu vypadá průměrně
- - = nebyl jsem, podle popisu vypadá nezajímavě

Doporučuji též náš cestopis po Mexiku, Belize a Guatemale z roku 2007.

YUCATAN

Obecné

Časový posun -6 hodin na východním pobřeží Yucatanu (stát Quintana Roo), -7 hodin na zbytku Yucatanu.

Když je v Cancúnu 18 hodin, je v Méridě 17 hodin.

Slunce 30.11. Cancún 7:07 - 18:04, světlo 6:43 - 18:28.

Slunce 30.11. Mérida 6:18 - 17:15, světlo 5:54 - 17:39.

Elektro 110 V, nutný adaptér na americký typ zásuvky (ploché kolíky).

Známka na pohled do Evropy 15 MXN (2019).

WC papír házet do koše, ne do mísy.

Pláže jsou v celém Mexiku veřejné, ale zejména v Cancúnu je na většinu přístup jen přes hotel a tam nepouštějí. Vstupy na veřejné pláže jsou vyznačené např. na [Mapy.cz](#).

Lékárny – jsou téměř všude a prodávají i vodu a další základní sortiment. Otevřeno často nonstop.

Pijavice se usmrťí solí, nevytahovat, počkat až odpadne.

Po žahnutí medúzou pomáhá potírat místo octem.

V Mexiku není absolutní přednost chodců.

Emergency 066, policie v případě přepadení či okradení 061.

Přilet a příjezd

Při přiletu ani odletu se žádná taxa nehradí (je zahrnuta v ceně letenky).

Platnost pasu + 6 měsíců, vízum není. Při přiletu se vyplňuje karta, jejíž jeden díl si imigrační úředník nechá při přiletu a druhý díl je třeba odevzdat při odletu. Je nutné dostat do pasu vstupní razítko.

Peníze

1 MXN = cca 1,26 Kč (2019 reálná cena dosažená průměrně v bankách a směnárnách).

Při směně si směnárny ani banky neúčtují žádné poplatky.

Nejlepší běžně dosažitelné směnné kurzy během našeho pobytu (USD nákup/prodej, EUR nákup/prodej):

Letiště Mexico City airside	17,60 / 19,50	20,20 / 21,50
Letiště Cancún airside T4	16,00 / ---	19,00 / --- (na T4 není venku směnárna)
Cancún město směnárna	18,15 / ?	? / ?
Cancún pláž směnárna	18,40 / ?	? / ?
Tulum město banka	18,50 / ?	20,30 / ?
Mérida směnárna	18,20 / ?	? / ?
Playa del Carmen banka	18,50 / 19,00	20,20 / ?

Za výběr z bankomatu účtují místní banky 20 – 40 MXN, nejméně BanCopell a CI Banco.

Smlouvat se dá hlavně u suvenýrů.

MÁS IMPUESTOS = daně budou připočítány.

Sprobitné - nosiči zavazadel 10-25 MXN, stejně tak pokojské. Baliči v supermarketu 3-5 MXN, taxikáři obvykle nic.

Auto

Krajina na Yucatanu je plochá a kolem silnic je obvykle křoví a les, takže plánovat nějaký úsek kvůli pěkným výhledům zde nemá smysl.

Silnice jsou dobře sjízdné, všude je hodně retardérů, a to i na dálnicích.

Dálnice jsou zdarma kromě placených Cuotas: úsek Cancún – Valladolid za 285 MXN, Cancún – Mérida za 414 MXN (2017).

Road Assistance 078.

Doporučuje se mezinárodní řidičák.

Nejezdit po tmě.

Když auto vpředu blíká levým blikáčem, znamená to, že je možné ho předjet.

Litř benzínu magma 13,57 MXN, premium 14,38 MXN (2016), sprobitné pumpaři 3-5 MXN.

Pokuty oprávněné i neoprávněné 100 – 200 MXN.

Půjčovna Thrifty přes [rentalcars.com](#) – dlouhé čekání, laxní zaměstnanci, chtějí platit znovu pojištění.

Lepší je parkovat na placených parkovištích – Estacionamiento.

Opravná pneumatik = vulcanizador nebo llaneros.

Telefon – chip = SIM karta, recarga = dobít

Oficiální ceny 2019:

Telcel – SIM Amigo – 149 MXN včetně 75 MXN kreditu, prodává se třeba v Oxxo nebo 7-11

- Internet Amigo 80 = 80 MXN – 700 MB + WhatsApp neomezeně – 13 dní
- Internet Amigo 100 = 100 MXN – 1600 MB + WhatsApp neomezeně – 15 dní

Movistar – chip prepago – 60 MXN

- Prepago Doble Ilimitado – SMS a hovory a sociální sítě – 50 MXN na 10 dní, 100 MXN na 25 dní
- MXN 99 = 15 dní, 600 MB, zdarma WhatsApp, Facebook a Twitter
- MXN 80 = 20 dní, 250 MB v Mexiku; 1 GB WhatsApp, Facebook a Twitter; neomezené volání a SMS do USA a Kanady

AT&T - Unidos Prepago

- MXN 100 = 350 MB, 28 dní, neomezené hovory a SMS do všech sítí v Mexiku, USA a v Kanadě

SIM karta se dá koupit na mnoha místech, kupoval jsem v náhodném servisu mobilů v Cancúnu ve městě SIM Telcel za 150 MXN, obsahovala neomezené hovory a SMS + 1 GB data na 14 dní. Aktivována byla hned, bez smlouvy. Data fungovala i v USA.

Španělština

Velmi užitečné je naučit se základy španělštiny, mnohde se anglicky nedá domluvit (včetně některých autobusových nádraží).

Yo quisiera poner una acta de un robo = chtěl bych nahlásit okradení. Jen sepsání protokolu bez dalšího vyšetřování

Cuarto sencillo = pokoj s 1 postelí
Cuarto doble = pokoj se 2 postelemi
Ventana = okno

Vete = běž pryč
Solo estoy mirando = jen se dívám
A qué hora llega/sale? = v kolik hodin přijíždí / odjíždí
Para en... ? = staví v ... ?

Jídlo a pití

Nepít vodu z kohoutku.

Spropitné 10-15 %, pokud není zahrnuto v účtu.

Comida = oběd (*od 14 do 17 hodin*)

Cena = večeře (*po západu slunce, od 19 do 23*)

Plato fuerte = hlavní jídlo

Entradas / antojitos = předkrmy

Nejvýhodnější je menu Comida corrida (zpravidla jen v době oběda)

DULCE = sladké

PICANTE = pálivé

MUY PICANTE = velmi pálivé

NO MUY PICOSO = ne moc pálivé

Jugos = přírodní ovocné šťávy

Licuos = džus s vodou a cukrem

Licuos noc leche = místo vody mléko

Licuo blanquillo = džus s vodou či mlékem a syrovým vejcem

Limonadas = citrónová šťáva + voda + cukr

Aguas de fruta = aguas frescas = aguas preparadas = džus či sirup z ovoce + voda a cukr

naranja = z pomerančové šťávy

toronja = grepová šťáva

squirt [eskvírť] = citrónová šťáva

zanahoria = mrkvový džus

frescas = refrescos = limonády (Coca – Cola apod.)

jamaica [chamajka] = nápoj z ibiškového květu

horchata [orčata] = nápoj z tygřích ořechů, moc dobré, lepší než ve Španělsku

té de manzanilla = heřmánkový čaj

Café solo = normální káva
Café cortado = káva s mlékem
Café de olla = silná káva se skořicí
Cerveza = pivo

Tacos = malé placky s kousky masa a zeleniny
Enchiladas = placky s kousky masa a zeleniny, např. tacos přelité omáčkou a zapečené
Enchiladas suizas = placky se sýrem a kořeněnou rajčatovou omáčkou
Tostadas = křupavé placky (osmažené tortilly) obložené salátem, rajčaty, sýrem, masem a frijoles
Tortas = zapečené plněné housky
Sopes = malé tortilly jako bramborové lupínky
Panucho = smažená tortilla plněná boby, sypaná kuřetem, salátem, cibulí...
Tamales = rolky s masem, rybou nebo zeleninou

Platáno = banán
Manzana = jabko

Sopa de limon / sopa de limas = citronová polévka
Caldo de paro = polévka z krocana
Pozole = kukuřičná polévka
A la plancha = na grilu
Ceviche = syrové rybí maso nebo krevety marinované v limetkové šťávě s cibulí, chilli, avokádem
Fajitas = maso s cibulí, paprikou, na horké plotýnce
Frijoles = pyré z černých nebo hnědých fazolí
Frijoles refritos = opečená kořeněná fazolová kaše
Carne asada = tenké plátky masa plněné zeleninou a chilli
Poc-chuc = kousky prasete v kyselém pomerančovém džusu, prostě obyčejný plátek masa
Cochinita / pollo pibil = maso marinované v citronovém džusu
Patatas fritas = hranolky
Tikin-xit = ryba zabalená v banánovém listu a pak grilovaná
Huevos revueltos = míchaná vejce
Huevos revueltos a la Mexicana = míchaná vejce s chilli a rajčaty
Huevos estrellados = volské oko
Huevos a la ranchero = vejce s tortillami, fazolovou kaší a rajčaty
Papadzules = vejce natvrdo v pšeničné tortille zalité rajčatovou omáčkou
Queso relleno = eidam a maso ve vývaru s tomatovou šťávou
Mantequilla = máslo
Pan = chleba
Tocino = slanina
Guacamole = avokádové pyré s cibulí, rajčaty a česnekem
Postre = desert

2-3 Cancún – pláž dlouhá 20 km, jeden hotel vedle druhého, dost lidí.

Cancún letiště – taxi do města 700 MXN, na letišti není pitná voda a v láhvi stojí 70 MXN, jídlo také předražené (2019).

Funkční jsou terminály 2, 3, 4.

Bus ADO jezdí ze všech terminálů, do města Cancún za 94 MXN (2019). Lze platit i kartou, na letišti není nutné nevýhodně směňovat hotovost.

Green line Shuttle a Super Shuttle jezdí do Ciudad Cancun a do Zona hotelera za 160 MXN (2016).

Colectivo ADO z parkoviště před T2 (směrem k řídicí věži) za 16 MXN. Odjíždí, když je plný (á 5 min.).

Použitelný je při příletu na T2, případně i na T3, od T4 je vzdálen asi 20 minut chůze a je lepší jet turistickým autobusem ADO.

Odjezdové stanoviště ADO u terminálu T4

Odjezdové stanoviště mikrobusů u terminálu T2

Za vhodnou kombinaci považuji bydlení v hotelu ve městě Cancún a dojíždění na pláž do zona hotelera. Ubytování i stravování ve městě je výrazně levnější a rozhodně jsem neměl pocit, že by ve městě bylo nebezpečno.

Ve městě je trh s jídlem a levnými restauracemi na Mercato 28, menší na Mercato 23, hodně stánků s dobrým a levným jídlem je na severní straně Parque Palapas (nedaleko autobusového nádraží ADO).

Na pláž jezdí z města bus R-1, R-2 a Zona hotelera, příp. R-27 za 12 MXN (2019).

Na pláži nic nenechávat, krade se tam.

V laguně se nekoupat, mohou tam být krokodýli.

Šnorchlování ze břehu v Cancúnu nelze.

Severní pláže jsou dobré na plavání. Pláže na východní straně jsou horší na koupání, ale je tam bělejší písek a pláž je širší.

+ **Playa Langosta** – vypadá pěkně

3 **Playa Caracol** – nejuvýchodnější na severu, poměrně úzká, odpoledne stíněná hotely, pěkná barva vody, lze plavat. Méně lidí.

1-2 **Playa Gaviota Azul** – první na východní straně, široká, hodně lidí, vlny, ale dlouho mělká.

Playa Delfines má tmavší písek.

Jižně od Cancún Plaza jsou nebezpečné proudy.

- **Cancún Acuario Interactivo** – akvárium uvnitř nákupního střediska Isla Shopping Mall, 9-20, 15 USD (2019), na 15 až 20 minut, delfíní show v 19, plavání s delfíny 111 USD (2019),

www.interactiveaquariumcancun.com/en/

+/- **Torre Escénica Cancún** – vyhlídková rozhledna 80 m, 9-21, 5 min. stoupaní + 10 min. otáčení, 15 USD

+/- **Museo Maya de Cancún** – ÚT-NE 9-18, 64 MXN (2016), pěkné, moderní, vstup i na přilehlé ruiny.

Uprostřed Zona hotelera.

Nabídka výletů z Cancúnu:

CHICHEN ITZA	\$99	\$45
ALL INCLUSIVE	USD	USD
TULUM 4X1	\$145	\$45
ALL INCLUSIVE	USD	USD
ISLA MUJERES	\$82	\$39
ALL INCLUSIVE	USD	USD
JUNGLE TOUR	\$82	\$35
ALL INCLUSIVE	USD	USD

2 Isla Mujeres

Trajekt z Cancúnu:

- Ultramar z Gran Puerto Cancun jedna cesta 160 MXN, zpáteční 300 MXN (2019), cesta 20 min. Na Isla Mujeres 5:30-11:30+13-21:30 á 30 minut + 22:30 + 23:30. Zpět 6-12 + 13:30-22 á 30 min + 23:00 + 24:00.
K Puerto Cancun a dál k Puerto Juarez jede bus Ruta 6 (12 MXN) nebo colectivo R6 (10 MXN) z Avenida Tulum naproti autobusovému nádraží ADO *nebo taxi za cca 5 USD z centra*.
- Ultramar ze Zona hotelera - víc tras za 15 / 21 USD.
- Velký trajekt z Punta Sam za 40 MXN jedna cesta, 45 minut, 4-5x denně.

2 Playa Norte – pěkná pláž, hezčí než na Cozumel či *Isla Holbox*, úzká, hodně lidí, 5 min. z náměstí. Šnorchlovat ze břehu nelze.

- **Playa Garrafón** – šnorchlování, ale korálový útes je už skoro mrtvý, 6,5 km od centra, *taxi 100 MXN (2016)*.

- **Templo se Ixchel** – na jižním cípu ostrova, malý.

+/- **Želví farma = Tortugranja** – uprostřed ostrova, 9-17, 30 MXN, taxi z města 75 MXN, *na ½ hod.*

Na východní straně ostrova jen surfování, ne koupání.

- **Isla Contoy** – neobydlený ostrov, NP. Jen 200 návštěvníků denně. 170 ptačích druhů, mořské želvy.

+/- **Isla Holbox** [Holboš] – bílé pláže, ale ne tak bílé jako na V pobřeží. Pozorování žraloků velrybích od poloviny května (července) do září. Želvy od dubna do října. www.holboxisland.com.
Na plážích hodně řas (2019).

Trajekt z Chiquilá 15 nebo 30 minut, mj. trajekt Holbox Monkeys Express – 80 nebo 150 MXN (2019):

- Chiquila -> Holbox - odjezd v 8, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 21:30
- Holbox -> Chiquila – odjezd v 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 20

Od trajektu na náměstí 10 minut pěšky, na pláž je to pár bloků daleko.

Golf cart taxi z města na Punta Coco *80 MXN (2016)*.

Bus Cancun – Chiquila Mayab nebo Noreste, jede 3,5 hod., *84 MXN (2016)*, odjezd 7:50, 10:10, 12:50 (2016).

Bus Chiquila – Cancun jede 3,5 hod., *100 MXN (2014)*, 5:30, 7:30, 13:30.

Přímý bus jede i z Méridy, 6 hodin, vyjíždí v noci.

+/- **Puerto Morelos** - 30 km od Cancúnu, bus staví cca 2 km od města.

+ **Pláž** – vypadá pěkně, hezčí na sever od města. Hodně pelikánů.

Celá pláž a moře plné tmavých řas (2017).

+ **Šnorchlování** – pravděpodobně lepší než na Isla Cozumel, 600 m od břehu, ze břehu nejde.

Šnorchlovací výlet 25 USD za 1-2 hod, 80 USD za 2-3 místa.

- **Botanická zahrada Dr. Alfredo Barrera Marín = Yaak Che** – PO-SO 8-16, *120 MXN (2016)* – velká.

Bus do Cancúnu *22-24 MXN (2016)*.

Taxi od křižovatky do města 25 MXN za auto, ne za osobu.

- **Cenotes Siete Bocas** – z Puerto Morelos 20 km do vnitrozemí.

Přístupná po prašné cestě, špatně dostupné.

7 malých cenot spojených tunely, jedna je velká. Lze je obejít i po povrchu.

3-4 Isla de Cozumel = Země vlaštovek – naproti Playa del Carmen – 45x15 km. Fotogenické místo.

Pláže jsou mnohdy jen hotelové. Na jižní pláže lze dojet na kole.

U ostrova kotví asi 5 velkých výletních lodí.

Nekupovat výrobky z černého korálu, je chráněný.

4 San Miguel – hlavní město ostrova, hodně obchodů kolem náměstí, nic zvláštního, ale pěkná promenáda podél moře.

Nejhezčí šnorchlování (korálový útes) a pláže jsou na jihu, kde lze šnorchlovat i ze břehu. Kolem města San Miguel bych šnorchlování ze břehu určitě nezkoušel, jsou zde silné proudy.

3-4 Šnorchlovací výlet na 2 hodiny – 3 místa: potopená loď, umělý korálový útes, velká klec s rybami a žraloky. Vyjíždí z přístavu trajektů od Playa del Carmen, loďka pro cca 10 lidí. Lze koupit v Playa del Carmen včetně lístků na trajekt nebo na molu po výstupu z trajektu, kde lze usmlouvat na 300 MXN na osobu (plus průvodce bude vyžadovat spropitné), takže to vyjde o trochu levněji než balíček na pevnině. Potopená loď je zajímavá, ale dost hluboko. Korály jsou skoro mrtvé, rybiček málo, žralok jeden dost hluboko, takže celkově šnorchlování nic moc.

+/- **Šnorchlovací výlet na 4 hodiny** – k jižním útesům, které budou pravděpodobně lepší než severní.
Hlavní lákadla Palancar Reef a El Cielo ale byly v době naší návštěvy zavřené.

+ **Playa Azul** na SZ

- **Money Bar beach club** – skoro žádná pláž

+/- **Playa Corona** – hodně ryb, ale skoro žádná pláž

- **Pláž u hotelu Caribe Blu** – lze šnorchlovat ze břehu

+/- **Pláž Dzul-Ha** – šnorchlování je možné ze břehu, dá se přebrodit ke korálovému útesu

+/- **Pláž San Francisco** – dál na jih, úzká, hodně lehátek.

- **Laguna Chankanaab** s botanickou zahradou (8-17, 16 USD) a archeologickým parkem, lze šnorchlovat, do moře po schodech do ohrádek.

- **San Gervasio** – skromné mayské zříceniny, 8-16, 125 MXN, *nestojí za návštěvu*.

+ **El Paso del Cedral Reef** – naproti Mondo Palancar Villa severně od Palancar beach – zdarma, hodně ryb.

+ **Pláž Palancar** – 20 km od města (trajektu), *dobré šnorchlování, vstup zdarma*.

+ **Colombia Gardens = El Cielo** – *parádní barva, hvězdice*.

Východní pobřeží je nebezpečné na plavání, ale pěkné – např. **Playa Chen Rio**.

WINJET – 35 minut, 180 MXN / 160 MXN online		ULTRAMAR - 35 minut, 220 MXN, zpáteční 400 MXN		Barcos Caribe 135 MXN, zpáteční 270 MXN, neodjíždí z městského mola, ale jižněji, běžně nepoužitelné	
Směrem na Playa	Směrem na Cozumel	Směrem na Playa	Směrem na Cozumel	Směrem na Playa	Směrem na Cozumel
7:00 AM	5:45 AM	5:45 AM	7:00 AM	13:45	14:45
8:00 AM	7:00 AM	7:00 AM	8:00 AM	15:45	16:45
9:00 AM	8:00 AM	8:00 AM	9:00 AM	18:00	19:00
10:00 AM	9:00 AM	9:00 AM	10:00 AM	20:00	21:00
11:00 AM	10:00 AM	10:00 AM	11:00 AM	22:00	23:00
12:00 AM	11:00 AM	11:00 AM	12:00 PM		
1:00 PM	12:00 AM	12:00 PM	1:00 PM		
2:00 PM	1:00 PM	1:00 PM	2:00 PM		
3:00 PM	2:00 PM	2:00 PM	3:00 PM		
4:00 PM	3:00 PM	3:00 PM	4:00 PM		
5:00 PM	4:00 PM	4:00 PM	5:00 PM		
6:00 PM	5:00 PM	5:00 PM	6:00 PM		
7:00 PM	6:00 PM	6:00 PM	7:00 PM		
8:00 PM	7:00 PM	6:30 PM	7:30 PM		
9:00 PM	8:00 PM	7:00 PM	8:00 PM		
10:00 PM	9:00 PM	8:00 PM	9:00 PM		
		9:00 PM	10:00 PM		
		10:00 PM	11:00 PM		

3 Playa del Carmen – hodně lidí, hodně hotelů.

Hlavní pěší třída Avenida 5 (Quinta).

3 Pláž s palmami, ne tak čistá voda jako v Cancunu, ve městě širší, dál na sever užší. Chalupy jsou sbírány, pláž je čistá. *Punta Esmeralda je mělká zátoka plná lidí. Klidné jsou pláže od Calle 38, ale pozor na zloděje.*

Šnorchlování pěkné, lze ze břehu (200 m), ale pozor na lodě. *Lepší je strana útesu u pláže. Šnorchlovací výlety 750 MXN (2016).*

Levné jídlo je na trhu Ave 10 / Calle 6 a 8.

Trajekty na Isla Cozumel jezdí z mola uprostřed obce.

Dvě autobusová nádraží, bus 2. třídy jezdí z Terminal centro.

Ceny výletů v cestovce Easy Tours www.easytoursmexico.com (bez smlouvání):

- Chichen Itzá včetně průvodce a obědu + cenote Ik'Kil + Valladolid - 65 USD
- Sian Ka'an – doprava + okruh autem + 3 hodiny lodní výlet + šnorchlování + oběd - 116 USD
- Tulum + Cobá včetně průvodce + Gran cenote včetně vstupu + oběd - 60 USD
- Laguna Bacalar – doprava + snídaně a oběd + lodní výlet + Cenote Azul včetně vstupu - 80 USD
- Isla Holbox – doprava + kolo na 1 hodinu + Eye of water Yalahau + Passion Island + oběd - 80 USD
- Rio Lagartos – doprava + 1,5 hod v Tizimín + lodní výlet 2,5 hod + Las Coloradas + oběd - 80 USD
- 3 cenoty Nohoch, Aluzes a Jaguar - 50 USD

Seriózní prodejce mi přišel Miguel, tel. 984 11 69 303

- **Xcaret** – zábavní park 6 km jižně od Playa del Carmen, 2194 MXN (2019), xcaret.com.
- +/- **Rio Secreto** – jeskyně u Xcaret, podzemní jeskynní systém s krápníkovou výzdobou, brodění vodou, prohlídka denně v 9, 10, 11, 12, 13, prohlídka trvá 3,5 hodiny, 79 USD nebo 109 USD s dopravou (2019), www.riosecretotours.com. Vypadá pěkně.
- 2-3 **Cenote Azul** – 120 MXN (2019) – půl hodiny od Playa Carmen, dobře dostupná. Otevřené jezírko a kolem něj další menší jezírka. *Trochu menší než Jardin del Eden*. Hodně lidí. Nejmenší z cenotes v dané lokalitě, lze v ní sedět. Dotěrné rybičky.
- + **Cenote Cristalino** – *podobná jako Cenote Azul*, 8-18, hodně ryb, 150 MXN (2019).
- + **Cenote Jardin del Eden** – otevřená, hlubší, *hodně ryb, větší než Cenote Azul, ale podobná*. 200 MXN (2019), PO-ČT 8-18, PÁ 8-17, NE 8-18. *Hodně lidí*. Blízko je **Pet Cemetery Cenote**, vstup přes Cenote Jardin del Eden.
- + **Xpu-ha** [špuhá] - 95 km od Cancún.
Pláž, sněhobílý písek a tyrkysové moře, jen velké drahé resorty, vypadá velmi pěkně, ale chaluhy.
- + **Ya Ku Cenote / Laguna** - mezi Tulum a Playa del Carmen, 2 km severně od Akumal 280 MXN (2019), opravdu hodně velká, otevřené jezero, *prý pěkná, šnorchlování jako na korálovém útesu, opravdu hodně rybiček, včetně parrot fish. Méně lidí. Na pláži chaluhy. Taxi od Playa Akumal entrance cca 100 MXN (2016).*
- 1-2 **Akumal** = Místo želv, z hlavní silnice 800 m k pláži.
Velmi pěkné, nepříjemné je omezení šnorchlování v placených zónách a placený vstup na pláž. I tak podle mne Akumal rozhodně stojí za návštěvu.
- 1 **Pláž** - velmi pěkná, lemovaná palmami a za nimi hotely. Vstupné 100 MXN (2019).
- 1 Hlavní aktivitou je **šnorchlování**, zejména kvůli želvám, *kteřé jsou zde od května do listopadu*. Lze šnorchlovat i ze břehu mimo vyhrazené zóny. Karety lze vidět i zde (např. jedna plave kolem bojký naproti hotelu Secrets Akumal), není třeba plovací vesta ani placený výlet dál od břehu do vyhrazených zón. *Šnorchlovací výlety 300 MXN*.
- Colectivo z Playa del Carmen 40 MXN (35 km) nebo z Tulumu (25 km).
- **Akumal monkey sanctuary** – 9:00, 10:00, 12:00, 13:00, 15:00, 16:00, trvá 2,5 hod., 65 USD.
- +/- **Xcachel a Xcachelito** – *malá odbočka na nezpevněnou cestu k zátokám, pěkná opuštěná pláž*
Otevřeno 9-17, donation accepted
Na severu pláže, *dobré šnorchlování*.
500 m jižně od parkoviště cenota s želvami, *malá, ale málo lidí*.
- **Xel-Ha** – šnorchlování a zábavné koupání 13 km od Tulum, 103,5 USD online, www.xelha.com
- +/- **Parque/Cenote Dos Ojos** – velký jeskynní systém, i otevřená vodní plocha. Dobře dostupná. Hodně tmavé, tekoucí voda, netopýři, kamenné formace. I na potápění.
Vstup do jeskyně 200 MXN, 8-17, guided snorkel tour 500 MXN. Méně lidí než v Cenote Azul.
- +/- **Casa Cenote** – velká, i na kajaky a na potápění, 120 MXN.
- **Tankah** – pěkná pláž a cenote Manatí 50 MXN (2016), 8-17. Hlavně kajaky, *půjčovné 75 MXN*. Série 7 cenot spojených kanálem skrz mangrovy, otevřená. Dál od silnice.
- **Cenote Labnaha** – u silnice na trase colectiva Tulum – Playa del Carmen, zavřená jeskyně. Šnorchlování po skupinách, 57 USD na místě, 45 USD online.

2 Tulum Zona Arqueológica = Zeď, původně Zama = Město ranních červánků. 131 km od Cancúnu. Mayské, založeno 900-1000AD v době úpadku mayské civilizace, vrchol od 1200 AD, opuštěno kolem 1521AD.

Pěkná archeologická lokalita upravená jako park, v nádherné poloze na útesu nad skálou.

8-17, 75 MXN (2019), na 1,5, max. 2 hodiny. Spousta turistů ve skupinách.

Zastávka colectiv je na dálnici cca 1 km od vstupu do areálu. Colectivo z Tulum na tuto zastávku stojí 20 MXN, taxi blíže k areálu jede kolem pláže a stojí 150 MXN (2019).

Z města lze dojet na kole, podél dálnice vede chodník.

1 Tulum pláž

Dlouhá pláž s jemným bílým pískem, krásně barevnou vodou, palmami a korálovým útesem. Ve vodě jsou (na rozdíl od Cancúnu či Playa del Carmen) řasy, ale není to hrozné.

Výrazně méně lidí než v Cancúnu či Playa del Carmen. *Na pláži se krade.*

Ke šnorchlovací lokalitě (s želvami a rejnoky, korál skoro žádný) se dá doplavat, ale je to poměrně daleko a kolem jezdí lodě, určitě to nedoporučuji. Lepší je koupit si výlet se šnorchlováním na 1 h, z toho 20-30 minut šnorchlování, před tím výhled na ruiny, za 300 MXN na osobu (2019), nutno smlouvat. Cestou k ruinám prodejci nabízejí o dost dražší balíček vstupu na ruiny a šnorchlování.

Bydlet lze buď v hotelech na pláži nebo v Tulum Pueblo (výrazně levnější ubytování i jídlo) a na pláž dojet taxi (cca 100-150 MXN jedna cesta za auto podle vzdálenosti).

+ Gran Cenote u Tulum – vstupné 180 MXN (2019), *voda 20-25°C*, 8-16:45, poslední vstup 16:15
Vhodná i na šnorchlování, želvy, neuzavřená, ale hodně převisů, do druhého bazénu se dá proplavat skrz jeskyni, *hodně lidí.*

Taxi z Tulum 4 km = 100 MXN jedna cesta, parkování zdarma.

Na kole 15-20 minut z Tulumu, ale je nutné jet po silnici.

Collectivo 25 MXN na osobu, chytit lze na highway 109 u velkého Super Aki supermarket, jezdí málo.

+/- Aktun-Ha Cenote = Carwash cenote – 50 MXN (2019), 7,5 km od Tulum, 8-18.

Otevřená, stěny nejsou hluboké, želvy, celkem velká. *Čistá voda, převlékárna.*

- Zacil-Ha Cenote – 10-18, 50 MXN (2016) – plavání a šnorchlování, hodně malá.

+ Muyil = Chunyaxché – mayská zřícenina 20 km JV od Tulum, 8-17, 45 MXN + 50 MXN za vstup do džungle s rozhlednou (2017).

Menší areál, *málo lidí, na 1,5 až 2 hodiny.* Jedna pěkná pyramida, džunglí jde dojet k laguně.

Staví tu autobus 2. třídy Tulum – Calakmul.

- Sian Ka'an = Dar nebes = místo zrození oblohy – J od Tulum, <http://www.visitsiankaan.com/>
UNESCO, biosférická rezervace, 103 druhů savců, 336 ptačích druhů. Prales, mokřady, mangrovníky, moře. Do NP z hlavní silnice terénním autem do osady Punta Allen.

5 vstupů do rezervace: Pulticub, Santa Teresa, Chumpón, Chunyaxché a Chaac Mool.

Výlety sem jsou dost drahé.

2 Cobá – pyramidy 40 km od Tulum. Největší mayské město (až 40 000 lidí), obydleno 600 až 1000 AD.

V pralese, hodně památek ještě neodkryto z džungle.

8-17, 75 MXN (2019). Rychlá prohlídka na hodinu a půl, všechny skupiny lze obejít za 3-4 hodiny. Zavazadla lze nechat za spropitné u hlídače WC za pokladnou.

Na hlavní pyramidu lze vylézt. Doporučuji zde být co nejdřív (do 10:00), protože později jsou tu davy a vrcholek pyramidy je dost malý.

V areálu se po cestách krytých stromy chodí pěšky nebo jezdí na kolech (půjčení 50 MXN v 2019) či na tříkolce s řidičem (půjčení 75 MXN jeden směr k pyramidě Nohoch Mul; 125 MXN za tříkolku na 1:20 hod. – Palacio Maya + hřiště na pelotu + pyramida Nohoch Mul; nebo za 200 MXN na 2 hodiny – Palacio Maya + hřiště na pelotu + Xaay Be + Nohoch Muul + Macanxoc). Blízko je několik jezer, ale jsou (kromě jezera s krokodýlem před areálem) nepřístupné.

Zpřístupněny 4 skupiny:

Skupina Cobá – hned u vstupu, včetně velké pyramidy, ale nelze na ni vylézt.

Skupina D – menší pyramida a stély, jde se kolem ní ke skupině Nohoch Mul.

Skupina Nohoch Mul – nejvzdálenější, nejvyšší pyramida v areálu - 42 m, 128 schodů, lze na ni vylézt.

Určitě nevynechat.

Skupina Macanxoc – jen restaurované stély, mimo hlavní trasu, při nedostatku času lze vynechat.

+ **Cenoty Choo-Ha, Tamcach-Ha, Multún-Ha** – 6 km jižně od Cobá, tvarem jak kaverny.

Choo-Ha – krápníky, hluboká uzavřená, *asi nejhezčí*.

Tamcach-Ha – hned vedle, hodně uzavřená, točité schodiště, větší, hlubší.

Multún-Ha – naproti přes silnici, *asi nejslabší*.

Vstup 100 MXN za jednu (2019), 8-16.

Lze na kole za 50 MXN 25 minut nebo taxi zpáteční za 420 MXN včetně čekání 20 minut u každé cenote.

- **Mahahual** – klidné městečko, bílé pláže

Šnorchlování (ale asi ne za břehu), nutný výlet za 30 USD (2016).

- **Xcalak** – zapadlé město, částečně opuštěné, potápění, *pláže nic moc*.

Hodně utrpělo hurikánem.

Korálový útes kousek od břehu.

1 **Laguna Bacalar** – jezero 7 barev, 45 km dlouhé, 220 km od Tulum, u Chetumal, 3 hodiny z Tulum.

Autobusy stávají na hlavní silnici, odtamtud k vodě pěšky za 20 minut nebo taxi za 15 MXN (2016), max. 50 MXN.

Různě modrá průzračná voda, relax, jinak nic. Šnorchlování nemá smysl.

Ježdění na kajaku (mnoho ubytování má zdarma). Tour na paddleboardu – 3 hodiny, *kolem 450 MXN*.

2 **Lodní výlet** 2 hodiny, 250 MXN na osobu (2019). Nabízí několik společností na nábřeží, trasa je u všech

Cenote Negro, Cenote Esmeralda, Cenote de Cocalitos a Canal de los Piratas. Odjíždějí po naplnění loďky nejméně 6 osobami, je proto lepší se ptát, kolik už mají lidí.

4 **Cenote Negro** – hodně hluboká, tmavá voda, obvyklá zastávka lodního výletu. *Vstupné pro pěší 5 MXN*.

1 **Cenote Esmeralda** – hodně široká, obvyklá zastávka výletu, nebo ½ hodiny pěšky z centra.

2 **Cenote de Cocalitos** – kamenné útvary. V areálu Cocalitos jsou houpačky a sítě na odpočinek, platí se vstupné.

4 **Isla de los Pajaros** – hnízdiště ptáků, běžně lze vidět z lodního výletu – uprostřed laguny.

1 **Canal de los Piratas** – obvyklá zastávka lodního výletu. Lze se tam oplácet bahnem. Světlá voda.

- **Cenote Azul** – 3 km od města, 200 m od dálnice kde se vystupuje z autobusu, 10 MXN (2016), velká a otevřená, *nic extra*.

+/- **Los Rápidos** – teče tu silnější proud, dá se jím nechat unášet. *Vstupné 50 MXN, taxi z města 150 MXN jedna cesta*. Úzký tok. Hamaky.

5 **Pevnost San Felipe Bacalar** – ÚT-NE 9-19, 67 MXN (2016) – 1733, výhled, kanóny a koloniální uniformy.

Celá pevnost lze obejít kolem dokola, vstup tedy nepřinese nic moc nového.

Přístupy k vodě z města Bacalar:

- - **Balneario Ecologico** – restaurace, 2 skluzavky, místo na plavání, rozpadlé molo, 15 MXN.
- 2 **La Playita** – velmi dobrá restaurace, dražší, při konzumaci je možné využít molo na opalování a vstup do vody zdarma.
- + **Balneario Municipal El Aserradero** – molo a koupání, pěkná barva vody. Celodenní 35 MXN (2017).
- - **Resort hotel Rancho Encantado** – pěkné molo, drahý resort.

Trasa lodního výletu

- Chetumal

Ve městě nic zajímavého, jen hraniční přechod do Belize.

+ Prý velmi pěkné **Museum de Maya** – ÚT-NE 9-19, 65 MXN (2016).

- Zbytky přístavního města **Oxtankah**.

+/- **Laguna Milagros** – *podobná, skoro stejně hezká jako Bacalar*.

Směrem na Calderitas, 6 km od města. Bus stává ve městě Huay Pix u laguny.

+/- **Kohunlich Zona Arqueológica** – 8-17, 70 MXN (2019).

70 km od Bacalar, 9 km od hlavní silnice, nelze autobusem.

Rozlehlé, památky rozmístěné po džungli, lze na ně vylézt, *kouzelné a tajemné, skoro nikdo, pyramidy slušné*, na 2-3 hodiny, 100 až 600 AD.

Hlavní **chrám masek** Templo de los Mascarones – zbytky soch.

+ **Dzibanché** = Nápisy ve dřevě – 8-17, 52 MXN (2016), 24 km z hlavní silnice, nelze busem.

Obtížně přístupné, polopřírodní, hodně pyramid a paláců. Velká pyramida velmi pěkná.

Kinich-Ná – velká akropole 2 km od Dzibanché visitor centre.

+ **Calakmul** = Království Hadí hlavy – 350 km od Campeche, 46 MXN (2018).

Hodně odlehlé, dost přírodní, rozlehlé – *na 4 hodiny*, největší a nejvyšší pyramidy, žilo tam 200 000 lidí.

Vrchol 500-850 AD. Údajně jedna z nejkrásnějších lokalit, UNESCO.

Málo lidí, poletují tam tukani a papoušci.

Barevné nástěnné malby, které jinde nejsou.

Velká pyramida s výhledem na džungli.

+ **Xpujil = Xpuhil** – *pěkná vesnička podél silnice*. Bus ADO 4x denně do Chetumalu

+ **Archeologická lokalita** – 3 věže na jedné podnoží, 8-17, cca 60 MXN (2019), Vrchol 700-800 AD.

Na 1-2 hodiny, ale jsou tam jen 4 stavby.

+/- **Grutas Xpujil** – 200 MXN (2017) – jeskyně, jen s průvodcem, na hodinu nebo na 3 hodiny.

Krápníkové útvary, úplná tma, půjčují čelovky.

- **Xpujil Cenote** – *zarostlá, není čistá voda, okolí polorozpadlé.*

+ **Becán** - archeologická lokalita, 6 km Z od Xpujil, 8-17, 60 MXN.

Jedna velká pyramida, věžové chrámy, obeháno vyschlým příkopem. 550-1000 AD.

- **Chicanná** – malé, kousek od Becan.

Krásně zdobená vstupní brána Domu Hadího chrámu.

- **Balam Ku** – dvě obří masky na hlavním chrámu, jinak nic.

54 km Z od Becan.

Ruta Puuc

Bus tour společnosti Oriente, pouze v NE, odjezd v 8:00 z Terminal Centro Historico (jednotné autobusové nádraží ADO i autobusů 2. třídy) v Meridě (Calle 69 mezi 68 a 70), zastávka 30 minut v Labná, 20 minut v Xlapak, 30 minut v Sayil, 30 minut v Kabáh, 1,5 hodiny v Uxmal, návrat v 16:00. Časy v jednotlivých lokalitách jsou opravdu minimální, prohlídky musí být velmi rychlé. 198 MXN (2019). Pouze doprava, bez vstupů a bez průvodce.

Obrázek vpravo: jízdenka Ruta Puuc

Cestovky v Méridě nabízejí podobné výlety draž, ale s průvodcem.

3 Labná – 8-17 (2019), 60 MXN (2019), menší archeologický areál (celkem 4 stavby)

Lze proběhnout za ½ hodiny, stačí max. hodina

2 Zdobení oblouk – brána

4 Palác - dlouhý, zdobený

4 Xlapak = Staré zdi – zdarma, 8-17 (2019), menší areál s rozpadlými ruinami

Pěkně zdobená stavba reliéfy Chaaka, ale malé.

3 Sayil – 55 MXN (2018), 8-17, 800-1000 AD

2 Velký palác - 85 m dlouhý, rekonstruovaný palác o 3 poschodích, nelze na něj vylézt.

4 El Mirador – dost poničený

4 Socha boha plodnosti

5 Chrám reliéfů – velmi pobořený

Naproti přes silnici jsou další 2 chrámy, asi 10 minut pěšky.

2 Kabáh = Mocná ruka, 8-17 (2019), 60 MXN (2019)

Archeologická lokalita (vrchol 750-950 AD).

Rozsahem malé, ale velké budovy krásně zdobené reliéfy. Na stavby lze vylézt.

1 Palác masek – reliéfy Chaaca, 300 masek, hodně zdobené.

5 Velká pyramida (za silnicí) – nepřístupná.

4 Brána (za silnicí) – na rozdíl od Labná není zdobená.

1 Uxmal [Ušmál] = Třikrát postavený

UNESCO, klasické mayské město, vrchol kolem 900AD. Styl Puuc = mřížové a křížové ornamenty z kamene. Na některé stavby lze vylézt.

Velké, s několika výbornými stavbami. Téměř stejně zajímavé jako Chichen Itzá, ale nejsou zde v areálu stánkaři ani tolik lidí.

8-17, poslední vstup v 16 (2019), 75+338 MXN (2019), prohlídka na 2 hodiny minimálně, spíše na 4 hodiny.

Light and sound show v 19 za 103 MXN (2019), *údajně hezčí než v Chichen Itzá.*

Oficiální průvodce 700 MXN ve španělštině, 800 MXN v angličtině, francouzštině, němčině apod.

Z Méridy 70 km, z autobusového nádraží spol. Sur, odjezd třeba v 10:40, zpáteční 144 MXN, 1,5 hodiny, narvané.

Tour z Méridy lze koupit za 150 MXN (2019).

1 Pyramida Adivino = Kouzelníková pyramida – majestátní, oválného tvaru, 35 m vysoká

1 Konvent jeptišek – krásně zdobený reliéfy.

3 Hřiště na pelotu – výrazně menší než v Chichen Itzá.

4 Grupo del Cementario – dost pobořený.

2 Velká pyramida – lze na ni vylézt, ale je prudká a výhled je podobný z Palacio del Gobernador.

2 Palacio del Gobernador – 100 m dlouhý, 8 m vysoký, spousta zobrazení boha Chaaca, bohaté mozaikové vlysy.

+/- **Choco-Story** – muzeum čokolády nedaleko od Uxmal, 120 MXN (2016).

- **Grutas de Loltún** = Kamenná květina – největší jeskynní systém na Yucatanu, hodně stalaktitů i stalagmitů. V poslední jeskyni propadlý strop s kořeny.

117 MXN (2016) + *spropitné průvodci 50 MXN/os.*, otevřeno 9-17, *tours PO-NE v 9:30, 11, 12:30, 14, 15, 16, trvá 1:20.*

Komplikované hromadnou dopravou.

Blízko město **Oxkutzcab** – typické mexické město.

- **Grutas de Calcehtok = Grutas de X'Pukil** – obrovské jeskyně, leze se tam, člověk se ušpiní.

Jen prohlídky s průvodcem, 1 až 3 hodiny.

+/- Campeche – 0 m.n.m., 205 000 obyvatel

Prohlídka na pár hodin, max. ½ dne. UNESCO (1999).

Přístavní město s pevností a opevněním z let 1668-1704, ze kterého moc nezbylo.

Koloniální stavby, evropský ráz, domečky natřené pastelovými barvami.

Staré město - 6 ulic, 7 pevností, bašta Baluarte de San Carlos.

Botanická zahrada Xmuch-Haltún, 10 MXN (2014).

Malecón – nábrežní promenáda.

Autobusové nádraží 1. třídy 5 km od centra (taxi za 30 MXN v roce 2007 nebo bus či colectivo směrem „Centro“ nebo „Mercado“). Autobusové nádraží 2. třídy 2 km od města.

+ Edzná – naleziště uprostřed ničeho, jižně daleko od Mérida a 60 km východně od Campeche. 600 BC - 1500 AD.

45 MXN (2018), na 2-3 hodiny. Málo lidí, lze na památky vylézt.

Templo de los Cinco Pisos = chrám 5 poschodí, 20 m vysoký.

Casa Grande – dům dlouhý 55 m.

Bus z Campeche z terminálu Sur ráno, poslední zpět v 15:30, nebo zájezd (2007).

4 Mérida – hlavní město Yucatanu, založeno 1542 na místě mayského města. Přezdívá se „bílé město“.

Koloniální paláce, velmi živé hlavní náměstí a na něm velká katedrála, ale dál od centra už jen ošuntělé velké město s přízemními domky, nic speciálního.

K návštěvě nejzajímavějšího stačí 2 hodiny.

V neděli večer je na hlavním náměstí trh s předměty a s jídlem a před radnicí hraje hudba a tančí se (velmi pěkné), ale představení končí již ve 20:30. *Pozor na zloděje.*

Na hlavním náměstí jsou předraženi restaurace. Nejlevnější jsou kolem tržiště. Doporučuje se pekárna Pan Montejo na křižovatce Calle 62 a Calle 63.

2 Zocaló = Parque de Armas

Palacio Municipal – jen zvenku.

Palacio de Gobierno s nástěnnými malbami.

Casa de Montejo – 10-19 (do 14 v NE), zdarma, přístupná je jídelna a nádvoří.

Katedrála San Ildefonso – 1561-1598, nejstarší na Yucatanu, uvnitř socha Spáleného Krista v kapli u hlavního oltáře, 6-19.

+/- Museo de la Ciudad – ÚT-NE, zdarma.

4 Mercado Municipal Lucas Galvéz – trh, včetně jídla 6-17.

3 Iglesia de Santa Lucia a náměstí. *Koncert ve čtvrtek od 21 v Parque Santa Lucia, zdarma.*

4 Iglesia de Santa Ana a náměstí.

4 Paseo de Montejo – široká třída osázená stromy, vily a paláce

+ Gran Museo de Mundo Maya – prý velmi pěkné, večer zdarma sound & light show. 12 km z centra, jezdí tam MHD.

Nomadas Hostel – výlety včetně dopravy (2019):

- Celestún – 1100 MXN včetně dopravy a lodě, 9-17.

- Chichen Itzá s výstupem v Cancúnu/Playa del Carmen/Tulum –1250 MXN + vstupné 481 MXN (2019), 8-19

- Uxmal+hacienda+cenote, 9-17, 750 MXN + vstup Uxmal 413 MXN, hacienda 100 MXN, cenote 50 MNX

- Uxmal noční – 13-22, představení Luz y Sonido – 750 MXN + 413 vstupné + 90 night show.

Viator – výlet Uxmal celý den + bazén, 32 USD

+ Izamal – 50 km V od Merida, není na hlavní silnici Mérida – Chichén Itzá. Žluté město, velmi fotogenické.

+ Klášter San Antonio de Padua – 1561, atrium s arkádovými chodbami. V ÚT, ČT, SO a možná i v PO, ST a v PÁ představení Espectaculo de luz y sonido – 20:30, 94 MXN (2016), trvá 30 minut.

+ II Kinich-Kakmo – velká mayská pyramida vysoká 34 m, 8-20, vstup zdarma. Kousek od náměstí.

+/- Kinich Kabul – menší pyramida.

- Progreso – město s pláží 33 km od Méridy. Dlouhé molo.

Pláž vypadá pěkně. *Voda zakalená, odpoledne fouká vítr.*

Z Méridy (Calle 62 mezi Calle 65 a 67) colectiva a autobusy za 19 MXN (2016) na Progreso bus terminal (u pošty, na Calle 80 a 31).

2 Celestún – ptačí rezervace - plameňáci, pelikáni, kormoráni, volavky, ledňáček, mangrovové háje. *Nejvíc ptáků je tu od listopadu do ½ března. Na začátku prosince tu bylo plameňáků jen pár, zato pelikánů hodně. Nejlepší na pozorování je ráno nebo večer kolem 17:00.*

2 Vyjížďka po řece na pozorování ptáků (celkem dobré) a na projížďku mangrovovým tunelem (výborné), trvá 1:20 od mostu *nebo 2,5 hodiny z pláže.*

Od mostu, pokud se sejde dostatečně velká skupina (6 osob), je cena za osobu 300 MXN (2019). Lze si zaplatit i loď jen pro sebe za 1800 MXN (2019). *Nejvíc lidí a největší šance se k někomu přidat je kolem 10:30 dopoledne, když přijede bus z Méridy s odjezdem v 8 hodin.* V tuto dobu jsme se jednoduše připojili k další skupině, fronta na loď nebyla. Cestou od mostu k náměstí otravuje hodně komárů.

4 Náměstí. Město má příjemnou venkovskou atmosféru.

2 Pláž – 2 minuty od náměstí. Velmi klidná, ale hezká. Lemovaná restauracemi. Voda není průzračná jako na východním pobřeží, písek je hrubší a s mušlemi. Na vodě je hodně pelikánů.

Bus z Meridy z Terminal Noreste na křižovatce Calle 67 & Calle 50, jede 2,5 až 3 hodiny, odjezd v 5:15, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 12:30, 13:30, 14:30, 15:30, 16:30, 17:30, 60 MXN jedna cesta (2019). Vystoupit hned za mostem, 1,5 km před konečnou na náměstí (u pláže).

Colectivo: jezdí asi á 1,5 hod. z Calle 69 a Calle 50 v Meridě a od kostela v Celestun. 35 MXN jedna cesta.

1-2 Chichen Itzá = Ústí studny Itzá nebo Město vodních kouzelníků, 120 km od Mérida.

Obydleno 400 AD, vrchol 800-1000AD, konec 1200-1500 AD, Mayové a pak Toltékové, objeveno 1850.

Největší pyramidový komplex na Yucatanu, UNESCO. Velmi dobře rekonstruované stavby s reliéfy.

8-17, 75+406 MXN (2019), 30 MXN parkování. Úschovna 70 MXN za malou skříňku nebo 125 MXN za větší zavazadlo na den, za WC.

Areál je velký, prohlídka minimálně na 2 hodiny, celý areál se dá v klidu obejít za 4-5 hodin. Hodně lidí je už od rána, fronta na lístky kolem 9 ráno asi ¼ hodiny (2019). Celý areál je plný stánkařů, což může někomu zážitek dost kazit (v tom případě doporučuji Uxmal, kde stánkaři nejsou).

V době Equinox výborná atmosféra. Stín hada na pyramidě opravdu funguje, ale pohyb hada patrný není.

Noční show Noches de Kukulcan s nasvícenými pyramidami 510 MXN (225 MXN v neděli), zavřeno v PO.

Vstup v 19, procházka po části osvětleného areálu, 19:45-20 světelná show.

Přespat lze ve vsi Pisté 20 minut pěšky od areálu, kde není nic zajímavého. Spát lze i ve Valladolid, tam je ale již třeba jet autobusem, což může být po skončení večerního představní problém.

Bus cca á 30 minut, některé autobusy staví na silnici, vstup je pak 10 minut pěšky. Do Valladolidu (40 km) jede bus každou hodinu. Colectivo do Valladolid 40 MXN.

1 Kukulcánův chrám (mayský Quetzalcoatl) = El Castillo – 55x55x30 m, uvnitř červený jaguáří trůn a socha Chaaca, ale není přístupné.

2 Chrám bojovníků – navazuje na něj dlouhá sloupová síň.

1 Hřiště na pelotu – dlouhý prostor s reliéfy a výbornou akustikou.

3 El Osario

2 Observatoř = El Caracol

2 Edificio de las Monjas a La Iglesia – krásně zdobený.

4 Cenote – 5-10 minut pěšky od pyramidy, špinavá. Cestou spousty prodejců (ale ti jsou v celém areálu).

2-3 Ik'kil Cenote – velmi pěkná hluboká díra s visícími liánami, dole plavecké molo, tmavé rybičky.

Dojem kazí opravdu hodně lidí.

9-17, 80 MXN (2019), sprchy zdarma, *skříňky 30 MXN (2019).*

Na hodinu. Šnorchlování nemá smysl. Lze si skočit z mola.

7 km od Pisté, 3 km od Chichén Itzá. 80 MXN (2019) taxi z Pisté.

Bus z Valladolid z Calle 46 x Calle 39 v: 8:30, 9:30, 10:30, 10:43, 11:30, 12:30, 12:43, 13:15, 14:10, 15:30, 16:30, 17:30, 17:43, 19:30, 20:30, 33 MXN.

V přilehlém bufetu obědové menu sněž co můžeš za 180 MXN (2019).

- **Grutas de Balamkanché** – 34 km od Valladolid směrem na Chichén Itzá, 5 km od Chichen Itzá.

9-17 (poslední vstup 16), denně kromě úterý.

Stalaktity, stalagmity, podzemní jezírka. *Hodně obětních darů. Zima, vlhko, nic pro klaustrofobiky.*

Blízko zastavuje většina autobusů Valladolid – Mérida.

2 Valladolid

Příjemné koloniální městečko, relativně málo turistů.

3 Náměstí s katedrálou.

2 Calle 41A – koloniální ulice s rekonstruovanými domy plnými obchodů, restaurací a hotelů.

2 Templo de San Bernardino – kousek od centra, 9-19, 30 MXN (2016), 16. stol., zvenku impozantní, uvnitř nic moc. Videomapping zdarma na fasádu 20 minut od 21:00 ve španělštině, od 21:25 v angličtině.

2-3 Městská cenote Zaci – 30 MXN, obrovská, částečně pod převisem, dole je kolem vody chodník.

Lze se koupat, šnorchlování nemá smysl. S ohledem na cenu vstupného výborné.

+/- Pyramida v centru města, *lze na ni vylézt, vysoká, neopravená.*

Levné restaurace na Zócalu Calle 9 a 40, skupina El Bazar – nejlepší je vzadu vlevo (Loncheria El Amigo Casiano), ale má otevřeno jen do cca 15 hodin.

+ Cenote Suytun, 8 km V od Valladolid směrem na Cobá.

9-17, 125 MXN (2019), 250 MXN vstup do 2 cenotes a jídlo. Nejvíc lidí dopoledne.

Vypadá moc pěkná, světlo dírou ve stropě svítí na molo. Je tam ještě druhá menší, nelze v ní plavat.

1 Cenotes Dzitnup = X'Keken – podzemní jezírko v jeskyni osvětlené dírou ve stropě, dá se v něm koupat, hodně krápníků, kořeny stromů visí do jeskyně. Oproti Suytun nemá ve středu molo.

3 Cenote Samula – v rámci stejného areálu, podobná, ale bez krápníkové výzdoby a prakticky bez kořenů. Na druhou stranu málo lidí.

8-19, vstupné 1 cenota 80 MXN, 2 cenoty 125 MXN (2019).

7 km JZ od Valladolid, colectivem od hotelu Maria Guadeloupe ve Valladolidu za 35 MXN jedna cesta (2019). *Na kole 20 minut. Taxi 100 MXN.*

+/- Ek Balam – 8-17, poslední vstup v 16 (2019), 75+338 MXN (2019)

Slušné pyramidy 20 km S od Valladolid, vysoké, pod stříškami, detailní skulptury.

600-800 AD, kompaktní areál.

Velká budova **Acropolis**

Colectivem „Santa Rita“ z Valladolidu za 50 MXN (2016).

+ Cenote Ek Balam = Xcanché – 50 MXN (2018) – velká, hezká, tmavá voda, od vstupu 15 minut pěšky => *nemá smysl půjčovat kolo za půjčovné 70 MXN (2016).*

- **Tizimín** – *nepříliš zajímavé město*, 51 km S od Valladolid, bus z Valladolid 28 MXN, 1:00, jezdí často

+/- Parroquia Los Santos Reyes

+/- Bývalý Františkánský klášter

+/- Rio Lagartos = Řeka aligátorů – 2100 obyvatel, 103 km od Valladolid

Spousta plameňáků, nejvíc duben až září, horší březem a říjen. Nejvíc jich je za rozbřesku a kolem 17 hod.

Lodní výlet za plameňáky a dalším ptactvem + arcilla = jezírko s léčivým bahnem.

Lod' se dá pronajmout za min. 39 USD (2002) nebo vyjíždka 2 hodiny za 700-1200 MXN za loď. Lze sehnat např. v restauraci Ria Maya a Balneario Chiquilá – standard boat tour 2 hodiny za 100 USD, deluxe boat tour 3 hodiny za 139 USD, průvodce mluvící anglicky +25 USD (2019). Další možnost je sehnat výlet v restauraci Isla Contoy přímo u vody.

Bus z Tizimín 36-46 MXN, 1:15, jízdní řád: <http://www.riolagartosnaturetours.com/bus-schedules.html>.

+/- Los Colorados = slané růžové jezero (*ale prý není moc růžové, spíš šedivé*)

Autobusová stanice je na Calle 19, kousek východně od hlavní S-J ulice.

- **San Felipe** – 12 km Z od Rio Lagartos – bílá pláž, ale z města je na ni nutno jet lodí.

- **Santa Clara u Dzilam de Bravo** – velmi klidné bělostné pláže, pelikáni.

Trochu chaluhy, voda zakalená.

1 Palenque = Palisáda nebo Místo každodenní smrti slunce – 80 m.n.m, 30 000 obyvatel
Mayské město, založeno 642 AD, rychlý pád po 700AD asi kvůli válce s Tonina, 900AD opuštěno.
50 + 70 MXN (2018), colectivo z vesnice 40 MXN po 15 minutách od 6 do 18. Nejlepší je dojet colectivem k hlavnímu (hornímu) vstupu a projít areálem dolů (k museu), kde lze rovněž nasednout na colectivo zpátky do města.
Naleziště je zasazeno ve svahu na okraji pralesa. Je upravenější než Tikal, ale nabízí trochu jinou architekturu a přírodní rámeček s pěknými výhledy.
Rychlá prohlídka zabere 2 hodiny, podrobná prohlídka celého areálu 4 hodiny + asi ¼ h jedna cesta z města Palenque. Vyplatí se podívat i mimo hlavní centrum naleziště.
Chrámy nápisů – 21 m vysoký, 692 AD, uvnitř je sarkofág, ale není přístupný. Přístupná je hrobka ve vedlejším chrámu (2007).
El Palacio – rozsáhlý komplex s přístupnými chodbami a nádvořími.
Chrámy kříže, Chrám rostlinného kříže, Chrám slunce – na platformě nad hlavním nádvořím. Pěkné.
Grupo C – doposud neodkryté a nerekonstruované chrámy, vyplatí se sem alespoň nahlédnout (2007).
Puente Murcielagos a obytné okrsky – cestou pralesem dolů od hlavního náměstí, pěkné, málo turistů.
Vlastní město Palenque je poklidné městečko bez zvláštních pamětihodností, ale s příjemnou atmosférou.

3 Misol-Ha

Vodopád vysoký 35 m, padá do jezera. Návštěva na ½ - ¾ hodiny.
Zajímavé je projít za vodopádem a nahlédnout do jeskyně s podzemní řekou.
V jezeře je možnost koupání.
Prý se tu točil kousek Predátora.

2 Agua Clara mezi Agua Azul a Misol-Ha

Nádherně zbarvená řeka. Lze přejít po zavěšeném mostě nebo se nechat převézt na druhý břeh na voru z klád (10 MXN na osobu v roce 2007). V řece se lze prý i koupat. Návštěva na ½ hodiny.

2 Agua Azul – 60 km od Palenque

Velká říční kaskáda s vodopády, nádherně zasazená do okolního pralesa. Průtok vody je velký a hlavní vodopád při své šířce monumentální. Návštěva s koupáním na 3 hodiny.
Jedno místo na koupání je dole u stánků, druhé nahoře proti proudu. Pozor na silné proudy.
Kaskády jsou i dále proti proudu do pralesa, *ale tam prý mohou přepadávat loupežníci.*

Misol-Ha, Agua Clara a Agua Azul lze navštívit individuálně, podle nás se však vyplatí výlet s cestovkou, která jezdí po všech třech lokalitách mikrobusem. V Palenque se dá výlet koupit buď za 100 MXN + 35 MXN za vstupy (2007, vybírá řidič), nebo za 150 MXN včetně vstupů. Odjezd bývá v 9 ráno, příjezd v 16 odpoledne. V Misol-Ha je zastávka 30-40 minut, v Agua Clara 30 minut a v Agua Azul 2,5-3 hodiny.

Bus

Lístky na autobus nevyhazovat, může přijít i v dálkovém busu revizor.

Úschovna zavazadel = guarderia, consigna, equipaje – na některých autobusových nádražích nebo v nich umístěných trafikách (Tulum, Playa del Carmen...), ceny 6-20 MXN/hod. a kus dle velikosti (2019). Jízdní řády autobusů první třídy jsou na www.ado.com.mx, jízdní řády autobusů druhé třídy se podle mne online zjistit nedají. Pokud nejsou na autobusovém nádraží vyvěšeny, ukáže je obsluha v pokladně na obrazovce.

Jízdenky se na www.ado.com.mx dají koupit jen s mexickou platební kartou. S naší kartou jdou všechny spoje první třídy koupit na <https://www.clickbus.com.mx/en/> s poplatkem za vystavení, který lze ale téměř eliminovat použitím slevového kódu (aktuální lze najít na internetu). Ceny bez poplatku za vystavení jsou stejné jako na stránce ADO, včetně slev za včasný nákup.

Slevy za včasný nákup u ADO se vypisují jen u některých spojů, mohou být i v desítkách procent. Zpravidla jdou uplatnit jen na jedno místo, ale po koupi tohoto levnějšího místa sleva obvykle znovu naskočí, takže v některých případech je pro koupi 2 jízdenek se slevou nutné kupovat je jednotlivě.

Bus ADO i OCC dálkový má AC i WC.

Bus ADO v kvalitě AU nemá záchod.

1. třída = „Lujo“, „Primera clase“, „rápido“.

Local = vyjíždí z dané stanice

De paso = vyjíždí odjinud

Via corta = directo = expreso = krátká trasa

Salida = odjezd

Llegada = příjezd

Quiero bajame aquí = chci tu vystoupit.

Taquilla = prodejna jízdenek

*V některých autobusech neplatí rezervace na konkrétní místo na jízdence. Ověřit to lze dotazem u řidiče
Se respetam los asientos? = platí zasedací pořádek dle čísel na jízdenkách?*

Cancún

Cancún letiště – taxi do města 700 MXN

Cancún letiště – Cancún: 94 MXN, 0:35, á 30 min.
(ADO 2019)

Cancún letiště – Playa del Carmen: 208 MXN, 1:10, á 30 min. (ADO 2019)

Cancún letiště – Puerto Morelos: 124 MXN, 0:35, á 30 min. (ADO 2019)

Cancún letiště – Mérida: 784 MXN, 4:30-5:00, odjezd 13:55 a 16:50 (2019)

Cancún – Playa del Carmen: Playa Express AC á 10 minut, jízda 1:10, 42 MXN.

Cancún – Mérida: 272-475 MXN, 4:15-4:50, často (ADO 2019), 2. třída každou hodinu, 5 hodin.

Cancún – Palenque: 495-1288 MXN, 13 hodin, 15:45 OCC, 17:45 ADOGL, 20:10 AU, 21:30 OCC (ADO 2019)

Cancún – Chiquila: 270 MXN, 3:26, odjezd 10:30 (ADO 2019)

Cancún – Tizimin (web 2019)
ADO z hlavního autobusového nádraží, cca 4 hodiny, v 3:30, 4:00, 10:30, 12:30, 13:30, 14:15, 16:45, 17:15, 18:00

Cancún – Chichen Itzá: 335 MXN, 3:20, odjezd v 8:45 (ADO 2019)

Cancún – Valladolid: 192-252 MXN, 2:00, odjezd v 2:00, 4:00, 6:30, 8:10, 8:45, 9:30, 9:45, 10:45, 11:20, 12:30, 13:00, 14:00, 15:45, 16:30, 17:30, 17:45, 20:00, 21:30 (ADO 2019)

TARIFAS CENTRO		PLAYA EXPRESS	
DE CANCÚN A:		DE PLAYA A:	
DESTINO	PRECIO	DESTINO	PRECIO
Puerto Aeropuerto	\$28	Col. Colosio	\$25
Caseta de Policía	\$28	Hotel Caracol	\$25
H. Moon Palace	\$28	Capitán Lafitte	\$25
Bahía Maya	\$28	Hotel Gran Vela	\$25
Crococun	\$28	Hotel Princess	\$25
Puerto Morelos	\$28	A. B. C.	\$25
Rancho Grande	\$32	Hotel H10	\$25
H. Dorado Royal	\$32	H. El Mandarin	\$25
H. Valentín	\$32	H. Blue Bay	\$25
Playa Paraiso	\$32	Rancho Jabali	\$25
H. Valentín	\$32	Tres Ríos	\$25
H. Mayan Palace	\$32	Punta Maroma	\$28
H. Iberostar	\$32	H. Iberostar	\$28
Punta Maroma	\$38	H. Mayan Palace	\$28
Tres Ríos	\$42	H. Valentín	\$28
Rancho Jabali	\$42	Playa Paraiso	\$28
H. Blue Bay	\$42	Playa del Secreto	\$28
H. El Mandarin	\$42	H. Dorado Royal	\$28
Hotel H10	\$42	Rancho Grande	\$28
A. B. C.	\$42	Puerto Morelos	\$28
Hotel Princess	\$42	Crococun	\$30
Hotel Gran Vela	\$42	Bahía Maya	\$30
Capitán Lafitte	\$42	H. Moon Palace	\$38
Hotel Caracol	\$42	Caseta de Policía	\$42
Col. Colosio	\$42	Puerto Aeropuerto	\$42
Playa del Carmen	\$42	Cancún	\$42

Playa del Carmen

Playa del Carmen – Cancún: 65 MXN, 1:05, odjezd 8:20, 9:40, 12:30, 13:20, 14:35, 16:45, 20:15, 20:40, 21:40, 23:30 (ADO 2019) + Playa Express z Calle 2 Norte za 42 MXN (2019), 1:15, á 10 minut

Playa del Carmen – Tulum: 45-89 MXN, 0:55, 9x denně (ADO 2019)

Playa del Carmen – Chichen Itzá: 272-367 MXN, 3:40, odjezd 8:00 (ADO 2019), 2. třída v 7:30 a 14:30

Playa del Carmen – Valladolid: 252 MXN, 2:40, odjezd 8:00 (ADO 2019), 2. třída 5x denně

Playa del Carmen – Mérida: 408-450 MXN, 4:15 až 5:45 hod., často 2. třída, 1. třída nejede (2016)

Playa del Carmen – Cobá, 164 MXN, 9:01-10:56

Playa del Carmen – Bacalar: jen 2. třída

Playa del Carmen – Palenque: jen 2. třída

Taxi z Playa del Carmen Avenida 5 (2019 oficiální ceny za auto pro 1-4 osoby, čekání + 200 MXN / hod.):

Okruh Chichen Itzá – Cenote – Valladolid a zpět: 3500 MXN

Puerto Juarez: 950 MXN

Cancún zona hotelera: 890 MXN

Cancún centrum: 840 MXN

Cancún letiště: 790 MXN

Puerto Morelos playa: 600 MXN

Tulum

Collectivo z Tulum k ruinám (staví na dálnici, ne přímo u areálu) 20 MXN

Taxi Tulum – Gran Cenote - 4 km = 100 MXN

Tulum – Cancún: 154 MXN, 2. třída 92-130 MXN, 2:00, často (2016)

Tulum – Chichen Itzá: 190 MXN, 2:30-2:45, odjezd v 2:00, 9:00, 14:45

Tulum – Mérida: 206-298 MXN, 4-5 hodin, 2. třída často, 1. třída nejede (2016)

Tulum – Cobá: 66 MXN, 1:00, odjezd 10:10 (ADO 2019)

2. třída spol Mayab nebo Oriente jede cca 50 min, 50 MXN, z ADO bus station, většina pravděpodobně pokračuje do Valladolid. Odjezd (2019) v 7:08, 8:08, 8:36, 9:58, 10:17 (nepokračuje do Valladolid), 10:36, 11:14, 15:36, 17:14, 17:46, 18:14, 19:08 (nepokračuje do Valladolid)

Colectiva za 70 MXN z křižovatky Tulum Ave a Calle Osiris Nte (2018)

Taxi 450 MXN jednosměrně

Tulum – Valladolid: ADO 156 MXN, 2:00, nestaví v Cobá, odjezd (2019) v 2:40, 5:10, 7:10, 9:40, 12:40, 13:40, 14:45, 19:40, 21:40 (jen v PÁ a NE), 23:30 (jen v PÁ a NE) + 2. třída viz Tulum – Cobá.

Tulum – Bacalar: 274 MXN, 2:50, odjezd 0:40, 9:55, 18:10 (spol. OCC, 2019)

Tulum – Palenque: 516-1118 MXN, 10:30-10:55, odjezd 0:05 OCC, 18:10 OCC, 20:10 ADOGL, 22:55 AU (ADO 2019)

Chetumal (obě linky odjezd z „Muelle Fiscal“, info na #EscapateaBELICE)

Chetumal – San Pedro – bus 378 MXN + trajekt 1100 MXN (trajekt se platí v hotovosti) (2019)

Chetumal – Caye Caulker – bus 378 MXN + trajekt 1200 MXN (trajekt se platí v hotovosti) (2019)

Destinos / Travel to	Marca / Bus	Horarios / Schedules	Días / Days	Precios / Prices
Aeropuerto Cancun	RNIERA	07:10, 09:00, 11:00, 13:40, 15:00	Todos los días	\$276
Bacalar	ADO	09:30, 13:00, 13:30	L, M, W, V, Y, S	\$292
	ADD	10:15, 11:45, 16:45, 21:05, 23:45	Todos los días	\$292
	ADD TLLD	00:45, 10:00	Todos los días	\$292
	AU	22:04, 22:25	Todos los días	\$258
Bello City	ADO	01:50	Todos los días	\$6250
Cancun	ADO	10:25, 12:00, 13:00, 13:30	Todos los días	\$190
	ADO	15:15, 16:40, 17:15, 17:45, 21:45	Todos los días	\$190
Chetumal	ADO	08:30, 09:30, 10:20, 11:50, 13:00	Todos los días	\$378
	ADO	15:45, 17:00, 21:30, 23:50	Todos los días	\$378
Chichen Itza	ADO	09:05, 14:45	Todos los días	\$266
Chiquila (Hot Box)	ADO	08:10	Todos los días	\$388
Coba	ADO	10:11	Todos los días	\$100
Manahual	ADO	18:30	Todos los días	\$338
Mérida	ADO	02:40, 05:30, 07:10, 09:40, 12:40, 13:40, 14:45, 19:40, 21:40, 23:30	Todos los días	\$412
			V y D	\$412
Palenque	GL	20:15	Todos los días	\$1.154
	OCC	18:15	Todos los días	\$696
Playa del Carmen	ADO	10:25, 12:00, 13:00, 13:30, 15:15, 16:30, 18:40, 17:15, 17:30, 19:00, 21:55, 23:45	Todos los días	\$ 94
			Todos los días	\$ 94
			Todos los días	\$ 94
San Cruz	GL	20:15	Todos los días	\$1.440
	OCC	18:25	Todos los días	\$1.200
Sanita Cruz Oaxaca	ADO	23:10	Todos los días	\$1.660
Tuxtla Gutierrez	GL	20:15	Todos los días	\$1.390
	OCC	18:15	Todos los días	\$1.138
Valladolid	ADO	02:40, 05:30, 07:10, 09:40, 12:40, 13:40, 14:45, 19:40, 21:40, 23:30	Todos los días	\$156
			Todos los días	\$156
			V y D	\$156
Wixtlan	ADO	03:10	Todos los días	\$820

Cobá

Autobus 2. třídy staví v zatáčce příjezdové silnice do Cobá u jezera, k ruinám je to odsud 5 minut pěšky.

Autobus 1. třídy staví v Cobá jen jednou nebo dvakrát denně.

U ruin není úschovna zavazadel, ale lze se domluvit na WC za pokladnami, kde zavazadla nechají za spropitné ve svém skladu.

Cobá – Valladolid: 51 MXN, 1:10, spol. Mayab a Oriente, pravděpodobné přibližné časy odjezdu 8:00, 9:00, 9:30, 10:50, 11:30, 12:10, 16:30, 18:10, 18:40, 19:10 (2019)

Cobá – Chichen Itzá: 120 MXN, 1:30 (2016)

Cobá – Tulum 95 MXN, 1:00, odjezd 15:10 (ADO 2019)

Bacalar

Na autobusové zastávce ADO není úschovna zavazadel, ale zavazadla lze nechat v sousedním obchodě (směrem na jih) za cca 10 MXN na hodinu (otevřeno má i v 6 ráno) (2019).

Bacalar – Tulum: 278 MXN, 2:40, odjezd 2:45 AU 246 MXN, 6:45, 7:45, 10:15, 11:20, 14:15, 19:15 (ADO 2019)

Bacalar – Merida: 252-495 MXN, 4:50-5:05, odjezd 0:10, 1:20, 8:10, 14:10, 17:40 (ADO 2019)

Bacalar – Mahahual: 90 MXN, 1:15, odjezd 9:45 (2019)

Mahahual

Mahahual – Tulum: 223-327 MXN, 3:00, odjezd 10:30 (2019)

Mahahual – Cancún: 293-490 MXN, 5:15, odjezd 10:30 (2019)

Mahahual – Bacalar: 90 MXN, 1:25, odjezd 14:30 (2019) + *shuttle vans 2:00 á 1 hodina za 55 MXN od 5:45 do 18:45 (2016)*

Valladolid

Valladolid – Tizimin (web 2019)

ADO 5:30, 6:45, 7:30, 8:00, 9:15, 10:00, 10:30, 11:15, 11:45, 13:00, 13:45, 14:15, 15:30, 16:45, 18:00, 19:00, 20:00

Valladolid – Cancún: 102-186 MXN, 2,5-3,5 hodiny, často (2016)

Valladolid – Chichen Itzá: 35 MXN, 0:45, často

Valladolid – Cobá: 48-114 MXN, 1:00, 5x denně (2016) – *jede až do Tulum*

Valladolid – Mérida: 2. třída 12x denně (2007)

Valladolid – Izamal: 2. třída Centro, 1:45-2:00, odjezdy 03:00, 04:20, 05:30, 07:40, 10:40 a další (mail 2019)

Tizimín

Tizimin - Rio Lagartos (web 2019)

NORESTE (autobusy jezdí přímo, přes San Felipe, Panaba nebo Los Colorados)

4:30 (Espita-San Felipe-Rio Lagartos), 5:00 přímý, 6:30 přímý, 9:15 (San Felipe-Rio Lagartos), 10:00 (Panaba-San Felipe-Rio Lagartos), 10:30 (RioLagartos-Los Colorados), 11:15 (Rio Lagartos-San Felipe), 12:50 (Rio Lagartos-Los Colorados), 14:15 (Panaba-San Felipe-Rio Lagartos), 16:15 (Rio Lagartos-San Felipe), 19:45 (Panaba-San Felipe-Rio Lagartos), 19:50 (Rio Lagartos-Los Colorados) + colectiva a taxi z parkoviště supermarketu Super Willy's jeden blok od autobusového nádraží

Tizimin – Merida, NORESTE Terminal calle 46x47 (web 2019)

5:30, 6:45, 7:30, 12:00, 18:30

Tizimin – Cancun, ADO terminál hned vedle NORESTE terminálu (web 2019)

3:30, 5:15, 6:15, 8:30, 12:15, 14:30, 17:15

Tizimin-Valladolid, ADO (web 2019) 5:30, 6:45, 7:30, 8:00, 9:15, 10:00, 10:30, 11:00, 11:45, 12:30, 13:30, 15:00, 15:30, 16:45, 18:00, 19:30

Rio Lagartos

Rio Lagartos – Tizimin, NORESTE (web 2019)

5:30 (San Felipe-Panaba-Tizimin-Merida, 2. třída), 6:30 (Tizimin-Merida 2. třída), 7:00 (Tizimin), 9:00 (Tizimin), 11:00 (Tizimin-Merida, nutno přesezat), 12:30 (Tizimin), 14:00 (Tizimin), 15:30 (Tizimin-Merida, 2. třída), 16:00 (Tizimin), 17:15 (San Felipe-Panaba-Tizimin)

Chichen Itzá

Collectivo Chichen Itzá – Valladolid: 40 MXN, 40 minut

Chichen Itzá – Valladolid: 35 MNX, 1:00, 8x denně (2016) *asi á 1 hod 8:35 - 17:35*

Chichen Itzá – Cobá: 69 MXN, 2:00, odjezd v 7:00 (2016)

Chichen Itzá – Mérida: 197 MXN, 1:55, odjezd v 16:30 (ADO 2019) + 9x 2. třída za 78 MXN, 9:10 - 17:10

Chichen Itzá – Cancún: *Oriente 133 MXN, á 1 hod 8:35 - 17:35*, ADO 244 MXN 16:30

Izamal

Izamal – Mérida: 4:45, 6:00, 6:30, 7:00, 8:04, 9:00, 10:00, 11:30, 12:30, 13:30, 14:10, 15:14, 16:45, 18:34, 19:30, *Oriente 27 MXN (2016) + colectiva*

Izamal – Valladolid 6:10, 14:26, 16:35, *Oriente 59 MXN (2016)*

Mérida

V Méridě je několik autobusových nádraží. V listopadu 2019 byl otevřen terminál Mérida Centro Histórico, který byl vybudován na místě nádraží TAME a nahradil i vedle stojící terminál CAME.

Kromě něj spoje např. do Celestúnu odjíždějí z terminálu Noreste (Calle 67 x Calle 50).

Mérida – Cancún: *bus cca 150 MXN*

Merida – Playa del Carmen: 5-7 hodin, 2. třída v 5:00, *Noreste 15x denně (2008)*

Merida – Celestún z Noreste: 2,5 hodiny, 5:15 - 21:30, hlavně ráno (2019)

Merida – Chichen Itzá: 80-140 MXN, 1,5-2 hodiny, z CAME 3x denně 6:30, 8:30, 9:15, 2. třída á 1 hodina 6-24, *Noreste á 1 hodina 5:20-10:20 (2016)*

Zpáteční Mérida – Uxmal 144 MXN, 1,5 hod, *narvané, tour lze koupit za 150 MXN*

Merida – Izamal: 27 MXN, *Noreste 1:30, á 45 minut 4-21 (2016)*

Merida – Pisté – Chichen Itzá – Valladolid (95-178 MXN, 2,5-3 hodiny) - Cancún, spol. *Oriente*, odjezd (2019): 0:15, 4:40, 5:20, 6:20, 7:20, 8:20, 9:20, 10:20, 11:20, 12:20, 13:20, 14:20, 15:20, 16:20, 17:20, 18:20, 19:20, 22:20

Merida – Bacalar: 319-495 MXN, 4:55-6:05, odjezd 7:30, 13:00, 14:45, 18:00, 23:00 (ADO 2019)

Merida - Tizimin, Terminal calle 50x67 Centro Merida

NORESTE First Class (204 MXN, 2019) odjezd 4:45 (jen v PO), 6:45, 9:00, 12:00 (nejede v NE), 14:00, 16:30 (jen v PÁ a SO), 17:30 (přímo do Rio Lagartos), 18:30 (jen v PÁ, SO, NE)

NORESTE druhá třída (135 MXN, 2019) odjezd 5:30, 9:00 (jede až do Rio Lagartos a Coloradas), 12:00 (možná), 14:30, 16:00 (jede až do Rio Lagartos a Coloradas), 17:00

Merida – Palenque - 9 hodin, 400 MXN

Merida – Izamal 4:45, 5:15, 6:00, 7:05, 8:30, 10:00, 10:45, 12:00, 13:01, 14:00, 15:10, 16:00, 16:45, 18:15, 19:00, 20:00, 21:00, *Oriente 27 MXN (2016) + colectiva*

Merida – Tulum: 4:00 až 4:35, 204-392 MXN, odjezd 6:30, 10:40, 12:40, (13:00), 17:40, 20:15, (21:00), (ADO 2019)

Oriente (2019): 5:20, 22:15

Merida – Playa del Carmen, *Oriente (2019): 5:20, 22:15*

Merida – Uxmal (2015) z TAME, 2:00, 76 MXN, odjezd 6:00, 9:00, 10:40, 12:00, 14:00, 17:05.

Zpět 9:20, 12:30, 15:15, 17:40, 20:15

Z Noreste, spol. Sur (2019): 6:00, 9:05, 10:40, 12:05

Odjezdy z Noreste, spol. Occidente a ATS (2019):

DESTINOS	COSTO	HORARIOS
<i>Occidente</i>		
HUMUCMA	\$ 0,00	05:00 / 06:00 / 07:00 / 08:00
CELESTUN	\$ 0,00	05:15 / 06:00 / 07:00 / 08:00
KINCHIL	\$ 0,00	05:15 / 06:00 / 07:00 / 08:00
SOTUTA	\$ 0,00	MISMOS HORARIOS DE
HOCABA	\$ 0,00	SOTUTA A ZAVALA
SANANCAY	\$ 0,00	08:45 / 11:15 / 15:00 / 17:20
NOHI	\$ 0,00	10:45 / 21:05 / / /
ZAVALA	\$ 0,00	/ / / / /
IZAMAL	\$ 0,00	04:45 / 05:15 / 06:00 / 07:05
	\$	0 : 0 / 10:00 / 10:45 / 12:00
<i>ATS</i>		
VILLAHERMOSA	\$ 0,00	06:30 / 11:00 / 22:00 /
CD DEL CARMEN	\$ 0,00	06:30 / 12:00 / 13:00 / 17:00
CAMPECHE	\$ 0,00	06:30 / 11:00 / 12:00 / 13:00
CALKINI	\$	/ / / / /

Odjezdy z Noreste, spol. Noreste (2019):

DESTINO	COSTO	HORARIO	DESTINO	COSTO	HORARIO
TIZIMIN	\$ 1000	6:45 / 9:00 / 12:00 / 14:00 / 17:30	MOCOCHA	\$ 1000	6:00 / 7:00 / 8:00 / 16:00 / 17:00
MÉRIDA	\$ 1000	20:00 / : / : / : / :	BACA	\$ 1000	8:00 / 19:00 / : / : / :
RIO LAGARTOS	\$ 1000	17:30 / : / : / : / :	MOTUL	\$ 1000	5:45 / 7:00 / 8:15 / 10:00 / 13:30
SAN FELIPE	\$ 1000	17:30 / : / : / : / :		\$.	16:15 / 17:20 / 19:00 / 20:00 / :
	\$ 1000	: / : / : / : / :	SUMA	\$ 1000	08:15 / : / : / : / :
PANABA	\$ 1000	9:00 / 14:00 / 17:30 / : / :	CANSANCAB	\$ 1000	8:15 / 9:00 / 10:00 / 18:30 / 19:00
	\$ 1000	: / : / : / : / :	DZIDZANTUN	\$ 1000	8:15 / 9:30 / 16:00 / 18:30 / :
	\$.	NIÑOS MAYORES DE 8 AÑOS PAGAN PASAJE COMPLETO		\$.	16:00 / : / : / : / :
	\$.	CANCELADO "LOS DOMINGOS A LAS 12:00 HRS."	YOBAIN	\$ 1000	16:00 / : / : / : / :
TIZIMIN	\$ 1000	VIAJE EXTRA "VIERNES Y SABADO 18:30 HRS."	D. GONZALEZ	\$ 1000	9:30 / 18:30 / : / : / :
TIZIMIN	\$ 1000	VIAJE EXTRA "VIERNES SABADO Y DOMINGO 18:30 HRS."	D. BRAVO	\$ 1000	9: / 18:30 / : / : / :
TIZIMIN	\$.	4:45 "SOLO LOS LUNES Y DIAS HABILES DE CLASES."	BUCTZOTZ	\$ 1000	8:00 / 10:00 / 15:00 / 19:00 / :
	\$.	SOLO PODRAN SER CANCELADOS LOS BOLETOS CON 3 HORAS DE ANTES	TEMAX	\$ 1000	8:00 / 10:00 / 15:00 / 19:00 / :
YAKKUKUL	\$ 1000	: / : / : / : / :	DZONCAUICH	\$ 1000	19:00 / : / : / : / :
XCUYUN	\$ 1000	: / : / : / : / :	ESPITA	\$ 1000	15:00 / : / : / : / :
CONKAL	\$ 1000	5:00 / 6:00 / 11:00 / 12:00 / 14:00	SUCILA	\$ 1000	15:00 / 10:00 / : / : / :
CHIC. PUEBLO	\$ 1000	15:00 / 15:30 / 16:30 / 17:00 / 17:30		\$.	10:00 / V : / L : / : / :
IXIL	\$ 1000	18:00 / 19:00 / 19:45 / 20:15 / 21:30		\$.	: / : / : / : / :

* LAS PERSONAS EN ESTADO DE EMBRIAGUEZ, NO PODRAN VIAJAR AUN CON BOLETO

* TODO BOLETO QUE SE CANCELE SE LE CARGARA UN 10% SOBRE EL PRECIO

DESTINO	COSTO	HORARIO	DESTINO	COSTO	HORARIO
CONKAL	\$ 1000	6:30 / :30 / 19:00 / 21:00 / 22:00	TIZIMIN	\$ 1000	5:30 / 9:00 / 14:30 / 16:00 / 17:00
CHIC. PUERTO	\$ 1000	4:45 / 7:00 / 10:15 / 12:30 / 18:30	KANTUNILKIN	\$ 1000	: / 5:30 / 12:00 / 14:30 / :
THC	\$ 1000	18:00 / 16:30 / 18:00 / : / :	CAN CON	\$ 1000	: / 5:30 / 12:00 / 14:30 / :
NUEVO YUCATAN	\$ 1000	9:00 / 10:15 / 14:30 / : / :	DZIDZANTUN	\$ .00	5:00 / 10:30 / 15:15 / 17:30 / 20:00
TELCHAC PUERTO	\$ 1000	7:00 / 7:45 / 9:30 / 10:30 / :		\$ .00	5:00 / :30 / 13:00 / 16:30 / 20:00
	\$.	12:30 / 18:45 / 18:30 / : / :	D. BRAVO	\$ 1000	5:00 / 7:15 / 14:00 / 17:30 / 20:00
SANCRISANTO	\$ 1000	7:00 / 10:15 / 18:30 / : / :	CALOTMUL	\$ 1000	5:00 / : / : / : / :
CHABIHAY	\$ 1000	7:00 / 10:15 / 18:30 / : / :	TEMOZON	\$ 1000	6:00 / : / : / : / :
TEKAY	\$ 1000	5:00 / A / 22:00 / : / :	VALLADOLID	\$ 1000	6:00 / : / : / : / :
MOCOCHA	\$ 1000	5:00 / A / 22:00 / : / :	DZEMUL	\$ 1000	: / : / : / : / 18:45
BACA	\$ 1000	5:00 / A / 22:00 / : / :		\$ .00	: / 7:45 / 15:15 / 18:45 / :
MOTUL	\$ 1000	5:30 / 9:00 / 14:00 / 21:00 / 22:00	YOBAIN	\$ 1000	: / 8:30 / : / 15:15 / :
	\$ .00	5:30 / 6:00 / 16:00 / 20:00 / 21:00	SINANCHE	\$ 1000	: / : / : / : / 15:15 / :
	\$ .00	5:30 / 9:00 / 14:30 / 17:00 / 21:00	SACAPUC	\$ 1000	5:00 / : / 10:30 / 17:30 / :
TEMAX	\$ 1000	5:30 / 6:00 / 12:00 / 17:45 / 21:00	ESPITA	\$ 1000	6:00 / 17:45 / : / : / :
BUCTZOTZ	\$ 1000	5:30 / 11:00 / 14:30 / 16:00 / 21:00	RIO LAGARTOS	\$ 1000	9:00 / 16:00 / : / : / :
DZONCAUICH	\$ 1000	5:30 / 6:00 / 11:00 / 17:00 / 21:00	COLORADAS	\$ 1000	9:00 / 16:00 / : / : / :
SUCILA	\$ 1000	5:30 / 11:00 / 12:00 / 14:30 / 17:45			

* FAVOR DE PRESENTAR SU BOLETO AL INSPECTOR AL ENTRAR A LA SALA DE ESPERA

* QUEJAS Y SUGERENCIAS AL TELEFONO 246355

Celestún

Bus Oriente (2019) směr Kinchil (28 MXN), Tetiz (36 MXN), Hunucma (40 MXN), Ucú (56 MXN), Caucel (56 MXN), Mérida (60 MXN, 2,5 hodiny), odjezd každý den: 5:00, 6:00, 6:30, 7:40, 8:30, 9:30, 10:30, 11:30, 12:30, 13:30, 14:00, 15:00, 16:00, 16:45, 17:30, 18:30, 20:00
 Umán – spol. Oriente (47 MXN, 2019), odjezd: 7:40, 13:30

NIZOZEMSKO

1-2 Amsterdam

Koncem listopadu slunce 8:16 – 16:37, světlo 7:37 – 17:16.

Doprava

Amsterdam vlak z letiště kamkoliv do města 4,5 EUR, zpáteční 9 EUR + 1 EUR za kartu.

Amsterdam travel Ticket (discoverholland.com) – 1 den 17 EUR, platí do 4:00 následujícího dne, zahrnuje vlak 2. třída kromě Thalys a Eurostar z letiště kamkoliv ve městě + tram, bus, metro a ferry.

Amsterdam MHD 3,20 EUR na hodinu (včetně karty), 8,00 EUR denní.

USA

K cenám (i v obchodě) se připočítává 8,875 %.

Spropitné = gratuity 15-25 %.

Nouzové číslo 911.

4 Salt Lake City

Centrum je poměrně malé, nejzajímavější je komplex **Temple Square** s kostely, divadlem, koncertním sálem a obrovskou správní budovou církve. Kolem jsou nevzhledné domy a parkoviště.

Okolo města (cca 1200 m.n.m.) jsou pěkné hory.

Z letiště jede přímo do centra města tramvaj, doba jízdy cca 20 minut.

Zpáteční jízdenka za 5 USD (důchodci 2,5 USD), prodává se v automatu před nástupišťem. Automat nebere české platební karty, ale lze v něm platit v hotovosti.

1 New York

Na začátku prosince slunce 7:05 – 16:28, světlo 6:34 – 16:59.

Doprava

Pay-per-ride MetroCard – karta 1 USD + minimální kredit 5,5 USD, lze použít až pro 4 osoby. Platí na metro, autobus i Airtrain.

Mezi terminály na JFK jezdí Airtrain zdarma.

Některé vlaky metra jsou expresní a nestaví ve všech stanicích.

Z letiště JFK do centra je nutné při použití MHD přestupovat:

Rychle za 10,50 USD: Airtrain za 7,75 USD (2019) + metro za 2,75 USD (2019) ze stanice:

- Howard Beach – linka A
- Jamaica Center – linka E

MetroCard lze koupit na konečné Airtrain, není nutné ji kupovat na letišti.

Déle za 2,75 USD: autobus Q10 + metro za 2,75 USD (2019) ze stanice:

- Ozone Park Leffers Blvd. – linka A z jižního Manhattanu asi 40 minut (autobusová zastávka Lefferts Blvd /Liberty Av, bus Q10 jede asi 20 minut z letiště)
- Kew Gardens – linka E nebo F ze středního Manhattanu asi 40 minut (autobusová zastávka přímo u stanice metra, bus Q10 jede asi 40 minut z letiště)

Bus Q10 jede z Terminálu 5, výtahem z koridoru mezi stanicí Airtrain a terminálem. Na autobusové zastávce nelze koupit MetroCard, je nutné ji koupit na terminálu (na T5 ji zrovna nikde neměli).

Pokud nemáte MetroCard s kreditem, lze autobus platit jen mincemi, ne bankovkami. Cena za metro je při použití MetroCard 2,75 USD, přestup na bus včetně Q10 je zdarma (zda to funguje i při přestupu z autobusu na metro nevím). Pokud platíte bus hotově, metro je nutné platit znovu MetroCard. Aby autobus zastavil v zastávce, je nutné zmáčknout tlačítko nebo žlutý pás mezi okny.

Taxi - nástup 2,5 USD + 0,4 USD za 320 m + 0,4 USD za minutu stání + mezi 16-20 hod. příplatek 1 USD + daň 0,5 USD + spropitné 15-30 %.

Místa

1 **Brooklyn Bridge** (1883, 1596 m rozpětí, jedním směrem trvá přechod asi ¼ hodiny včetně focení).

3 **Chinatown**

4 **Little Italy**

3 **Leonard Street 56** (Herzog & de Meuron 2016, 250 m, 57 pater)

4 **City Hall**

4 **Woolworth Building** (1913, 241 m, 55 pater, do roku 1930 nejvyšší budova na světě)

1 **Ground zero** (Oculus - Calatrava 2016, One World Centre - 541 m)

4 **Trinity Church** (1846)

4 **Wall Street**

3 **Battery Park**

2 **Guggenheim Museum** (F. L. Wright 1956-59) – 10-17:30, 25 USD

1 **Central Park** (Frederick Law Olmsted + Calvert Vaux 1858, 341 ha, 24 000 stromů) - zdarma

+/- Conservatory Garden

3 Jacqueline Kennedy Onassis Reservoir (43 ha)

4 Loeb Boathouse

+/- Belvedere Castle (Calvert Vaux 1869)

2 Kašna Bethesda (Emma Stebbins 1868)

+ The Mall

2 Strawberry Fields

3 **Lincoln Centre** – divadlo, opera, koncertní hala (1955-69, architekti mj. Philip Johnson a Eero Saarinen)

3 **Columbus Circle**

+ **Intrepid Sea-Air-Space Museum** – 10-17, 33 USD

2 **Hearst Tower** (1928 + 2006 Norman Foster)

4 **Carnegie Hall** (1891)

2 **5th Avenue**

2 **Seagram's Building** (Mies van der Rohe 1956-58)

3 **Rockefeller Centre** (1930-1939)

4 **St. Patric's Cathedral** (1888 věže)

2 **NY Public Library** (1911)

2 **Grand Central Terminal** (1913, strop 1930)

3 **Chrysler Building** (1930)

+/- **UN Headquarters** (Le Corbusier 1953)

3 **Empire State Building** (1931)

+ **Flatiron Building** (Daniel Burnham 1902)

+/- **Cooper Union Foundation Building** (první ocelový skelet)

1 **Times Square**

+ **High Line** (prosinec - březen 7-19, duben a květen 7-22, červen - září 7-23, říjen – listopad 7 – 22)

Vyhledky:

- Top of the Rock 38 USD, 36 USD senioři (2019)
- Empire State Building 38 USD, 36 USD senioři (2019)
- One World 35 USD (2019)